

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра менеджменту

Затверджено

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2013 р.

**Інформаційні системи і технології в управлінні
зовнішньоекономічною діяльністю**

Робоча програма
нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістра
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю» для студентів спеціальності 8.03060104 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» (денна форма). – 4 червня 2013 р. – 11 с.

Розробник: Тоцька О. Л. – доцент кафедри менеджменту, к. е. н., доцент

Рецензент: Бегун С. І. – доцент кафедри обліку і аудиту, к. е. н., доцент

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 11 від 04.06.2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Черчик Л. М.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 9 від 05.06.2013 р.

Голова науково-методичної комісії інституту: _____ (Бегун С. І.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ . ____ .2013 р.

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інформаційні системи та технології в менеджменті зовнішньоекономічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю» пов'язаний із дисциплінами «Менеджмент ЗЕД», «Облік ЗЕД», «Статистика ЗЕД».

Робоча програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Інформаційні системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.
2. Технології оброблення зовнішньоекономічної інформації.

1. Опис навчального курсу

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 3	0306 «Менеджмент і адміністрування»	нормативна
Модулів: 2	8.03060104 «Менеджмент ЗЕД»	Рік підготовки: 1
Змістових модулів: 2		Семестр: 1
ІНДЗ: є		Лекції: 18 год.
Загальна кількість годин: 180		Лабораторні: 18 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Магістр	Самостійна робота: 36 год.
аудиторних: 2		Індивідуальна робота: 36 год.
самостійної роботи: 2		Форма контролю: <u>екзамен</u>
індивідуальної роботи: 2		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю» є формування систем спеціальних знань та одержання практичних навичок із використання інформаційних систем і технологій у зовнішньоекономічній діяльності підприємств, ознайомлення з прийомами та методами роботи менеджера із засобами оброблення зовнішньоекономічної інформації, сучасним програмним забезпеченням тощо.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю» є вивчення теоретичних та організаційних основ здійснення інформаційного обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємства; набуття вмінь організувати ефективне функціонування інформаційних систем у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

теоретичні й організаційні основи здійснення інформаційного обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
 загальні властивості інформаційних систем різних видів;
 методи формування документів і звітів за допомогою систем документообігу;
 особливості сучасних систем управління базами даних;
 теоретичні засади роботи з інформаційними мережами та прикладними аплікаціями;
 особливості гіпертекстових технологій та інновацій в мережі Інтернет;
 основи захисту інформаційних ресурсів у зовнішньоекономічній діяльності;

вміти:

організувати ефективне функціонування інформаційних систем у зовнішньоекономічній діяльності підприємства;
 створювати та використовувати документи в текстових, табличних, графічних середовищах систем документообігу;
 компоувати та об'єднувати окремі документи за допомогою OLE-технології;
 створювати run-time документи для пересилання інформаційними мережами;
 здійснювати декомпозицію зовнішньоекономічних бізнес-процесів із метою покращення їх інформаційного забезпечення;
 формувати збалансовані системи показників для оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
 оцінювати рівень ефективності ІСУЗЕД підприємства;
 моделювати структури бази даних для окремих підрозділів підприємства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин / 3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інформаційні системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

Тема 1. Роль інформаційних систем і технологій у зовнішньоекономічній діяльності

Розвиток комп'ютерних інформаційних систем і технологій. Роль інформаційних систем і технологій в управлінні сучасними організаціями та їх зовнішньоекономічною діяльністю. Проблеми та шляхи розвитку інформатизації управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Тема 2. Корпоративна інформація та управління базами даних підприємства в умовах зовнішньоекономічної діяльності

Корпоративна інформація: визначення, вимоги, властивості. Економічна інформація та її класифікація. Бази даних (БД) і сховища даних. Особливості корпоративних БД в умовах ЗЕД. Розподілені БД. Стандартизація доступу до корпоративної інформації. Огляд сучасних систем управління базами даних (СУБД) для корпоративних інформаційних систем (КІС). Критерії вибору СУБД при створенні ІС.

Тема 3. Інформаційні системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

Сутність і види інформаційних систем управління зовнішньоекономічною діяльністю (ІСУЗЕД). Загальні функції та властивості ІСУЗЕД. КІС і платформи для їх реалізації. Автоматизовані системи управління підприємством (стандарти MRP, MRPII, ERP, ERP II). Системи підтримки прийняття рішень (СППР). Класифікація СППР. Компоненти СППР в умовах ЗЕД. Технології аналітичного моделювання. Засоби штучного інтелекту в СППР. Аналітичні системи багатовимірного аналізу даних. Управляючі інформаційні системи та їх базові функції. Системи управління бізнес-

процесами (Business Process Management). Автоматизовані системи управління бізнес-процесами (Work Flow).

Тема 4. Управління процесом розроблення та впровадження ІС управління зовнішньоекономічною діяльністю

Особливості процесу розроблення та впровадження управлінських ІС у зовнішньоекономічній діяльності. Моделі управління розробленням ІСУЗЕД. Технологія розроблення ІС Microsoft Solutions Framework.

Тема 5. Забезпечення роботи ІСУЗЕД в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Концептуальне та функціональне забезпечення ІСУЗЕД. Математичне, алгоритмічне та лінгвістичне забезпечення ІСУЗЕД. Інформаційне та програмне забезпечення ІСУЗЕД. Технічне забезпечення ІСУЗЕД. Ергономічне забезпечення ІСУЗЕД. Організаційне, правове та методичне забезпечення ІСУЗЕД.

Змістовий модуль 2. Технології оброблення зовнішньоекономічної інформації

Тема 6. Мережні та гіпертекстові технології оброблення зовнішньоекономічної інформації

Інформаційні ресурси глобальної мережі Інтернет. Особливості застосування локальних і регіональних інформаційних мереж в умовах зовнішньоекономічної діяльності. Ключові питання управління ЗЕД в Інтранет/Екстранет. Сервіс-орієнтовані ІС. Сутність гіпертекстових технологій. Інформаційні системи та служби в Інтернеті. XML як єдина платформа інтеграції різномірних інформаційних середовищ. Концепція XML та її реалізація. Електронна комерція. Платіжні системи. Інтернет-реклама. Віртуальна зайнятість.

Тема 7. Інтелектуальний аналіз даних у зовнішньоекономічній діяльності

Технологія Data Mining. Нейронні мережі. Генетичні алгоритми. Експертні системи. Системи документообігу в зовнішньоекономічній діяльності. Панелі ключових індикаторів ефективності міжнародного бізнесу. Збалансовані систем показників зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 8. Захист інформаційних ресурсів у зовнішньоекономічній діяльності

Методи та засоби захисту інформації в ІСУЗЕД. Оцінювання безпеки ІСУЗЕД. Сервіси безпеки та механізми її порушень. Шифрування даних. Засоби захисту операційних систем. Захист апаратних пристроїв. Безпека та захист комп'ютерних мереж в умовах здійснення ЗЕД. Юридичне й організаційне забезпечення захисту інформації. Захист інформації в Інтернеті.

Тема 9. Особливості роботи з персоналом в умовах розвитку ІСУЗЕД

Вимоги до кваліфікації персоналу в умовах розвитку ІСУЗЕД. Мотивування персоналу, впровадження систем атестації кадрів і програм підвищення кваліфікації в ІТ-сфері. Соціально-психологічні особливості комунікацій в умовах розвитку ІСУЗЕД.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Лаб.	Інд.	Сам. роб.
Змістовий модуль 1. Інформаційні системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства					
Тема 1. Роль інформаційних систем і технологій у зовнішньоекономічній діяльності	10	2		4	4
Тема 2. Корпоративна інформація та управління базами даних підприємства в умовах зовнішньоекономічної діяльності	10	2		4	4
Тема 3. Інформаційні системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	28	2	18	4	4
Тема 4. Управління процесом розроблення та впровадження ІС управління зовнішньоекономічною діяльністю	10	2		4	4
Тема 5. Забезпечення роботи ІСУЗЕД в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	10	2		4	4
Разом за змістовим модулем 1	68	10	18	20	20
Змістовий модуль 2. Технології оброблення зовнішньоекономічної інформації					
Тема 6. Мережні та гіпертекстові технології оброблення зовнішньоекономічної інформації	10	2		4	4
Тема 7. Інтелектуальний аналіз даних у зовнішньоекономічній діяльності	10	2		4	4
Тема 8. Захист інформаційних ресурсів у зовнішньоекономічній діяльності	10	2		4	4
Тема 9. Особливості роботи з персоналом в умовах розвитку ІСУЗЕД	10	2		4	4
Разом за змістовим модулем 2	40	8		16	16
Усього годин	108	18	18	36	36

5. Темі лабораторних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Створення електронних форм таблиць для прогнозування географічної структури експорту-імпорту товарів за допомогою табличного процесора Microsoft Excel: 1. Створення на першому аркуші Microsoft Excel електронних форм таблиць для прогнозування географічної структури експорту-імпорту товарів. 2. Внесення формул у комірки. 3. Побудова трьох діаграм з реальними та прогнозними даними експорту, імпорту, різниці експорту-імпорту товарів. 4. Перевірка орфографії.	4

1	2	3
2	Створення електронних форм таблиць для прогнозування географічної структури експорту-імпорту послуг за допомогою табличного процесора Microsoft Excel: 1. Створення на другому аркуші Microsoft Excel електронних форм таблиць для прогнозування географічної структури експорту-імпорту послуг. 2. Внесення формул у комірки. 3. Побудова трьох діаграм з реальними та прогнозними даними експорту, імпорту, різниці експорту-імпорту послуг. 4. Перевірка орфографії.	4
3	Створення електронних форм таблиць для прогнозування динаміки експорту-імпорту послуг за країнами світу за допомогою табличного процесора Microsoft Excel: 1. Створення на третьому аркуші Microsoft Excel електронних форм таблиць для прогнозування динаміки експорту-імпорту послуг за країнами світу. 2. Внесення формул у комірки. 3. Побудова чотирьох діаграм з реальними та прогнозними показниками експорту-імпорту послуг за країнами світу. 4. Перевірка орфографії.	2
4	Створення електронних форм таблиць для прогнозування динаміки структури експорту-імпорту послуг за допомогою табличного процесора Microsoft Excel: 1. Створення на четвертому аркуші Microsoft Excel електронних форм таблиць для прогнозування динаміки структури експорту-імпорту послуг. 2. Внесення формул у комірки. 3. Побудова двох діаграм з реальними та прогнозними даними експорту-імпорту послуг. 4. Перевірка орфографії.	4
5	Створення електронних форм таблиць для прогнозування обсягів експорту-імпорту послуг за регіонами за допомогою табличного процесора Microsoft Excel: 1. Створення на п'ятому аркуші Microsoft Excel електронних форм таблиць для прогнозування обсягів експорту-імпорту послуг за регіонами. 2. Внесення формул у комірки. 3. Побудова трьох діаграм з реальними та прогнозними показниками обсягів експорту-імпорту послуг за регіонами. 4. Перевірка орфографії.	4
Разом		18

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Роль інформаційних систем і технологій у зовнішньоекономічній діяльності: 1. Розвиток комп'ютерних інформаційних систем і технологій. 2. Проблеми та шляхи розвитку інформатизації управління зовнішньоекономічною діяльністю.	4

1	2	3
2	Корпоративна інформація та управління базами даних підприємства в умовах зовнішньоекономічної діяльності: 1. Корпоративні інформація. 2. Огляд сучасних систем управління базами даних (СУБД) для корпоративних інформаційних систем (КІС).	4
3	Інформаційні системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства: 1. Сутність і види інформаційних систем управління зовнішньоекономічною діяльністю (ІСУЗЕД). 2. Системи підтримки прийняття рішень (СППР).	4
4	Управління процесом розроблення та впровадження ІС управління зовнішньоекономічною діяльністю: 1. Особливості процесу розроблення та впровадження управлінських ІС у зовнішньоекономічній діяльності. 2. Моделі управління розробленням ІСУЗЕД.	4
5	Забезпечення роботи ІСУЗЕД в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства: 1. Концептуальне та функціональне забезпечення ІСУЗЕД. 2. Види забезпечень ІСУЗЕД.	4
6	Мережні та гіпертекстові технології оброблення зовнішньоекономічної інформації: 1. Інформаційні ресурси глобальної мережі Інтернет. 2. Електронна комерція.	4
7	Інтелектуальний аналіз даних у зовнішньоекономічній діяльності: 1. Технологія Data Mining. 2. Системи документообігу в зовнішньоекономічній діяльності.	4
8	Захист інформаційних ресурсів у зовнішньоекономічній діяльності: 1. Методи та засоби захисту інформації в ІСУЗЕД. 2. Безпека та захист комп'ютерних мереж в умовах здійснення ЗЕД.	4
9	Особливості роботи з персоналом в умовах розвитку ІСУЗЕД: 1. Вимоги до кваліфікації персоналу в умовах розвитку ІСУЗЕД. 2. Соціально-психологічні особливості комунікацій в умовах розвитку ІСУЗЕД.	4
Разом		36

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання полягає в написанні реферату на тему «Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю». У ньому потрібно провести огляд 10 наукових або навчальних публікацій, які описують використання інформаційних систем і технологій в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю.

Усього годин – 36.

8. Методи навчання

Методи навчання:

- інформаційно-рецептивний;
- ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- евристичний.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є екзамен.

На екзамен виносяться такі питання:

1. Розвиток комп'ютерних інформаційних систем і технологій.
2. Роль інформаційних систем і технологій в управлінні сучасними організаціями та їх зовнішньоекономічною діяльністю.
3. Проблеми та шляхи розвитку інформатизації управління зовнішньоекономічною діяльністю.
4. Корпоративні інформація: визначення, вимоги, властивості. Економічна інформація та її класифікація.
5. Бази даних (БД) і сховища даних.
6. Особливості корпоративних БД в умовах ЗЕД.
7. Розподілені БД.
8. Стандартизація доступу до корпоративної інформації.
9. Огляд сучасних систем управління базами даних (СУБД) для корпоративних інформаційних систем (КІС).
10. Критерії вибору СУБД при створенні ІС.
11. Сутність і види інформаційних систем управління зовнішньоекономічною діяльністю (ІСУЗЕД).
12. Загальні функції та властивості ІСУЗЕД.
13. КІС і платформи для їх реалізації. Автоматизовані системи управління підприємством (стандарти MRP, MRPII, ERP, ERP II).
14. Системи підтримки прийняття рішень (СППР).
15. Класифікація СППР.
16. Компоненти СППР в умовах ЗЕД.
17. Технології аналітичного моделювання.
18. Засоби штучного інтелекту в СППР.
19. Аналітичні системи багатовимірного аналізу даних.
20. Управляючі інформаційні системи та їх базові функції.
21. Системи управління бізнес-процесами (Business Process Management).
22. Автоматизовані системи управління бізнес-процесами (Work Flow).
23. Особливості процесу розроблення та впровадження управлінських ІС у зовнішньоекономічній діяльності.
24. Моделі управління розробленням ІСУЗЕД.
25. Технологія розроблення ІС Microsoft Solutions Framework.
26. Концептуальне та функціональне забезпечення ІСУЗЕД.
27. Математичне, алгоритмічне та лінгвістичне забезпечення ІСУЗЕД.
28. Інформаційне та програмне забезпечення ІСУЗЕД.
29. Технічне забезпечення ІСУЗЕД.
30. Ергономічне забезпечення ІСУЗЕД.
31. Організаційне, правове та методичне забезпечення ІСУЗЕД.
32. Інформаційні ресурси глобальної мережі Інтернет.
33. Особливості застосування локальних і регіональних інформаційних мереж в умовах зовнішньоекономічної діяльності.
34. Ключові питання управління ЗЕД в Інтранет/Екстранет.
35. Сервіс-орієнтовані ІС.
36. Сутність гіпертекстових технологій.
37. Інформаційні системи та служби в Інтернеті.
38. XML як єдина платформа інтеграції різнорідних інформаційних середовищ.
39. Концепція XML та її реалізація.
40. Електронна комерція.
41. Платіжні системи.
42. Інтернет-реклама.
43. Віртуальна зайнятість.
44. Технологія Data Mining.

45. Нейронні мережі.
46. Генетичні алгоритми.
47. Експертні системи.
48. Системи документообігу в зовнішньоекономічній діяльності.
49. Панелі ключових індикаторів ефективності міжнародного бізнесу. Збалансовані систем показників зовнішньоекономічної діяльності.
50. Методи та засоби захисту інформації в ІСУЗЕД.
51. Оцінювання безпеки ІСУЗЕД.
52. Сервіси безпеки та механізми її порушень.
53. Шифрування даних.
54. Засоби захисту операційних систем.
55. Захист апаратних пристроїв.
56. Безпека та захист комп'ютерних мереж в умовах здійснення ЗЕД.
57. Юридичне й організаційне забезпечення захисту інформації.
58. Захист інформації в Інтернеті.
59. Вимоги до кваліфікації персоналу в умовах розвитку ІСУЗЕД.
60. Мотивування персоналу, впровадження систем атестації кадрів і програм підвищення кваліфікації в ІТ-сфері.
61. Соціально-психологічні особливості комунікацій в умовах розвитку ІСУЗЕД.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Лабораторні роботи, самостійні роботи, виконання ІНДЗ, тестові завдання, екзамен.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ (табл. 3). Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- 2) виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
- 3) екзамен (максимум 60 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)								Модуль 2	Підсумковий контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2						
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				ІНДЗ		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8		ІНДЗ	
								10	60	100

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
67 – 74	D	Задовільно
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

12. Методичне забезпечення

Тоцька О. Л. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю : [метод. вказівки до лабор. робіт] / О. Л. Тоцька. – Луцьк : Вежа-Друк, 2013. – 40 с.

13. Список джерел

1. Батюк А. Є. та ін. Інформаційні системи в менеджменті : [навч. посіб.] / А. Є. Батюк, З. П. Двуліт, К. М. Обельовська, І. М. Огородник, Л. П. Фабрі. – Л. : Нац. ун-т «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2004. – 520 с.
2. Воронкова О. Н. Внешнеэкономическая деятельность : организация и управление : [учеб. пособ.] / О. Н. Воронкова, Е. П. Пузакова; под ред. Е. П. Пузаковой. – М. : Экономистъ, 2007. – 495 с.
3. Горфинкель В. Я. Коммуникации и корпоративное управление : [учеб. пособ.] / В. Я. Горфинкель, В. С. Торопцов, В. А. Швандар. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 127 с.
4. Гужва В. М. Інформаційні системи в міжнародному бізнесі : [навч. посіб.] / В. М. Гужва, А. Г. Постевой. – [2-ге вид. доп. і перероб.]. – К. : КНЕУ, 2002. – 458 с.
5. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР.
6. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII.
7. Інформаційні системи в менеджменті : [навч. посіб.] / С. В. Глівенко, Є. В. Лапін, О. О. Павленко та ін. – Суми : Університет. книга, 2005. – 407 с.
8. Кузьмін О. Є. Формування і використання інформаційної системи управління економічним розвитком підприємства : [монографія] / О. С. Кузьмін, Н. Г. Георгіаді. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2006. – 368 с.
9. Лазарева С. Ф. Економіка та організація інформаційного бізнесу : [навч. посіб.] / С. Ф. Лазарева. – К. : КНЕУ, 2002. – 667 с.
10. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції : [навч. посіб.] / В. А. Ліпкан, Ю. Є. Максименко, В. М. Желіховський. – К. : КНТ, 2006. – 280 с.
11. Лысенко Ю. Г. Экономика и кибернетика предприятия : Современные инструменты управления : [монография] / Ю. Г. Лысенко. – Донецк : Юго-Восток, Лтд, 2006. – 356 с.